



העלון יוצא לעילוי נשמת
מזיאנה נג'מה בת
חנינה לבית זאן ע"ה,
ובעלה מקיקץ
כצאני בר רחל ע"ה



שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית נאמן

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל ב"ב. **בשעה 22:00**

מוצאי שבת פרשת "עקב", כ"ד באב התשע"ח

נושאי השיעור:

- א. מצוות שאדם דש בעקביו. ב. עניית אמן בקול רם. ג. סעודת אמנים. ד. השתלת איברים. ה. שמירת העינים.
- ו. להתחתן בזמן. ז. שמירת המחשבה. ח. מלחמת ששת הימים. ט. מעלותיה של ארצנו הקדושה. י. "התרת נדרים".
- יא. הפטרת שבת שחל בה ר"ח אלול. יב. מדיני אמירת הסליחות.

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

איך נראה יהודי?

א. שבוע טוב! תודה רבה לפייטן (ר' כפיר פרטוש הי"ו) על השיר הזה, "חשבוני אויבי בעיניהם כאיש זר מאומה נכריה". מי זה האויבים שלי? אני זוכר שאבן עזרא (בישעיה נ"ב י"ד) כותב: ראיתי מדינות שלא ראו יהודים מעולם, ושאלו אותי האם יש ליהודי פה עינים ואזנים? הם חושבים שהיהודי זה עב"ם שנפל מן השמים... ויכול להיות שהפייטן רבי אשר מזרחי ז"ל התכוין על זה. ושמעתי ממורי ורבי רבי יצחק בוחניץ זצ"ל סיפור דומה לזה: פעם אחת הרשב"א נסע לעיר קטנה, והיה לבוש בכובע אדום שלובשים הגוים, והיו עושים כתובה וחיפשו עדים שיהיו רחוקים מהחתן והכלה, אבל לא מצאו אף אחד כי כולם קרובים וקרובי קרובים, עד שמצאו אותו. ניגשו אליו, ושאלו אותו: כבודו יהודי? אמר להם: כן, אני יהודי. אמרו לו: בוא תחתום עד שני בכתובה. והוא חתם בסגנון כזה של חרוזים: "נאום אשר חשבוהו לבן הגר שפחה נמכרת, והוא בן שרה הגברת, הצעיר שלמה בן אדרת". ראו את זה, והתפלאו: אתה הרשב"א? לא ידענו את זה. ומיד עשו לו כבוד כמו שצריך. אבל אני לא יודע עד כמה הסיפור אמיתי, וקשה לומר שהסיפור הזה קרה במציאות. וגם רבי אשר מזרחי לא התכוין על זה, לכן צריך לשאול מישהו שיודע להסביר את השיר הזה.

מצוות שאדם דש בעקביו

ב. הפרשה מתחילה: "והיה עקב תשמעון" (דברים ז' יב), ורש"י כותב שאלו מצוות שאדם דש בעקביו, תשמעון. למה פירש ככה? כי המלה "עקב" אינה רגילה כ"כ בתורה. וכאשר מוזכרת אצל אברהם אבינו, "עקב אשר שמע אברהם בקולי" (בראשית כ"ו ה') הגמרא (נדרים ל"ב ע"א) למדה מכאן רמז שאברהם הכיר את בוראו בגיל שלוש, ואמר שלא יתכן שהפסילים הנמצאים בחנות של אבא בראו את העולם, והרי הנגר עשה אותם אתמול ושלשום, ואיך יכול להיות דבר כזה! וזו הכוונה "עקב אשר שמע אברהם בקולי", כי אברהם חי מאה שבעים וחמש שנה, ובגיל שלוש הכיר את בוראו, ונשארו מאה שבעים ושנים שנה, שזה גימטריא "עקב". אבל כאן "והיה עקב תשמעון", וכי נגיד

- חזק וברוך לרב בא-גד שליט"א, שיזכה להמשיך עוד מהדורא שש עשרה ושבע עשרה, "מעשי ידיך אל תרף" (תהלים קל"ח ה'). המלבי"ם באחת ההקדמות שלו לפירושו לנ"ך, כותב: "ה' יגמור בעדי, ה' חסדך לעולם, מעשי ידיך אל תרף".
- זה היה כובע ידוע אצלנו בגלברא ונקרא "כבוס". אבל ככה אי אפשר לדעת אם האדם הזה יהודי או ערבי, ולכן היהודים היו עושים לו סרט שחור זכר לחרבן. אבל לא כולם היו עושים את זה, אלא הולכים עם כובע אדום פשוט.

שתשמרו את התורה רק מאה שבעים ושנים שנה!?! והרי אם אדם חי יותר צריך לשמור יותר, ואם אדם חי פחות (כמו רוב בני אדם היום) אז מה זה "עקב"? לכן רש"י מפרש שהכוונה למצוות שאדם דש בעקביו ואומר: אין בזה כלום, זה לא משנה כלום, וכדו'.

מצות "עניית אמן" בקול רם

ג. והנה דוגמא למצוה שאדם דש בעקביו, מצות "עניית אמן", שלא כולם נזהרים בזה, וגם הנזהרים בזה עונים בלחש. אבא ע"ה היו לו תלמידים, ואחד מהם רבי דוד ברדא ע"ה, שהיה גם פייטן וגם מדקדק וגם למדן, וכל הזמן היה לומד תורה. הוא היה תייר בארץ ישראל, ואח"כ חזר לתונס ואמר לאבא: "תודה רבה על החינוך שלך", אבא שאל אותו: על מה תודה רבה? אמר לו: הלכתי לבית הכנסת בישראל, וראיתי שהחזן אומר חזרה, והציבור אחד מדבר בדברי תורה ואחד קורא בעיתון ואחד פותח ספר, ואף אחד לא עונה לחזן אלא כולם חולמים, לקיים מה שנאמר "היינו כחולמים" ... (תהלים קכ"א א'). ובזכות החינוך שלך הייתי עונה "אמן" בקול רם, שיידעו לענות אמן. עניית אמן בקול רם מבטלת את כל הגזירות, "כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו, אפילו נגזר עליו גזר דין של שבעים שנה, קורעים לו את הגזרה הזאת" (שבת קי"ט ע"ב). לפעמים אדם מחפש כל מיני סגולות משונות ומוזרות, כמו סגולה להחליף את השרוכים של הנעלים מימין לשמאל ומשמאל לימין, או סגולה ללבוש שרוכים אדומים בנעל, וכל מיני שטויות והבלים כאלה, "אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך" (בראשית י"ד כ"ג). תלמד לענות אמן בקול רם, ומי שיבוא לבית הכנסת יידע שיש כאן קידוש ה', ולפחות יהיו עשרה אנשים שעונים אמן בקול רם, ואם יהיו מאה או אלף עוד יותר טוב.

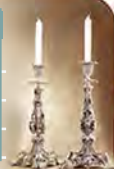
"סעודת אמנים" - מסוגלת לכל מיני דברים טובים

ד. ולא רק זה, אלא היום עושים "סעודת אמנים", שמסוגלת לכל מיני דברים טובים. לפני כמה זמן סיפרו על יהודי אחד רווק שחלה בכליות, והיו צריכים להשתיל לו כליה, אז היה צריך ללכת לחוץ לארץ לאמריקה, כי אין כאן בארץ מספיק כליות. אבל גם שם יש תור ארוך, ומאה אלף איש היו מחכים להשתלת כליה.

ז. וכשנפטר (בן משימים ושתיים) שאלתי את אבא: מה נגיד עליו? אמר לי: תגיד שכל רגע פנוי הוא היה לומד, אם משנה אם גמרא ואם הרמב"ם. הוא כתב כמה חיבורים, אבל לא השלים הכל.

ניצוב גרפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:53	20:06	י-ם
19:10	20:08	ת"א
19:01	20:09	חיפה
19:09	20:06	ב"ש



לקבלת העלון:
baif.neheman@gmail.com

כל הזכויות שמורות ל"ע"ל ע"י
מכון אורח צדיקים
ש"נ מוסדות
חכמת רחמים ברכיה

עורכים: הרב"ג אביחי טענדן, שלום דרעי, משה דאדא שליט"א
עריכה ובקורת: הרב"ג רבי אלעזר עידאן שליט"א

הלך הוא ואמו לשם, ואמרו לו: תשמע אדוני, אין לנו כליות כרגע, אנחנו נרשום אותך לפי התור, אתה המאה אלף ואחת... תחכה עד שנמצא דרך להעביר לך את הכליה, ושתהיה מתאימה לך וכו'. אמא שלו היתה בעזרת נשים בבית הכנסת, וסיפרה את זה שם מתוך בכי, שהיא באה מארץ ישראל, ואין מי שיעזור לה להציל את הבן שלה, ואין לה מה לעשות. באה אליה בחורה אחת, ואמרה לה: גברת, יש לי רעיון, נעשה "סעודת אמנים" לרפואת הבן שלך. אמרה לה: מה הדבר הזה? הסבירה לה: גבוא מאתים בנות למקום מסויים, וגביא פירות וכל מיני דברים, וכל אחת מברכת לבד והאחרות עונות אמן, וזו סגולה טובה מאד. הסכימה, ועשתה את זה. הביאו מאתים ועשרים נשים ובנות שבירכו וענו אמן. תוך שבוע ימים הגיע הטלפון המיוחל, "גברת, יש כליה עם ששה אנטיגונים שמתאימה לבן שלך בדיוק" (אני לא יודע מה זה האנטיגונים האלה, אבל הכוונה שזו כליה מתאימה בדיוק לאותו חולה). התפלאתי: מאיפה בא הדבר הזה? הרי מאה אלף עומדים בתור לזה, והנה התור הגיע, "וקול התור נשמע בארצנו" (שיר השירים ב' י"ב), אבל לא בארצנו אלא באמריקה... השתילו לו את הכליה, והיא עבדה מצויין. הבחורה הזאת שהציעה לעשות סעודת אמנים, ג"כ היתה רווקה ומחכה ליום הנישואין, והאמא חשבה אולי להציע לה את הבן שלה, אמרה לה: הכליה הצליחה והבן בריא לגמרי ב"ה, את רוצה לראות אותו ואולי תינשא ביחד? הסכימה. הלכו ונפגשו ביניהם, ואח"כ נישאו וחיו בטוב ובנעימים⁴. לכן צריך להקפיד לענות אמן בקול רם.

השתלת איברים בגוף האדם

ה. אגב, למה בכליה יכולים לעשות השתלה ובדברים אחרים קשה מאד? כי ה' ברא לנו שתי כליות בגוף, שאם האחת תיפגע יוכלו להשתמש בשניה. למשל בריאה אין דבר כזה, ואפילו הכי היום עושים "השתלת ריאה" לאדם שלא יכול לנשום בגלל בעיה בריאות, ואיך עושים השתלה כזאת? הגמרא (חולין מ"ז ע"א) אומרת שיש לריאה חמש אונות, אז לוקחים מאדם בריא אונה אחת ומשתילים בחולה הזה. דבר כזה צריך שני נסים, נס אחד שהמתנדב ישאר בריא ונס שני שהריאה תתאים לחולה, כי בדרך כלל הגוף לא רוצה לקבל דבר זר ודוחה את זה. ואם הצליחו שני הדברים גם המשתיל וגם המושתל, אין לך שמחה גדולה מזאת⁵. "השתלת לב", קשה מאד לעשות את זה, ולפני מאה שנה אף אחד לא ידע מזה. היום יש אחד שנקרא "כריסטיאן חלוץ משתילי הלב בעולם"⁶, שהוא יכול להוריד לב לאדם ולהכניס לו לב של אדם אחר. אבל בינתיים איך יכול להיות שאדם חי בלי לב? אלא בודקים מה עושה הלב בדיוק, ורואים שהוא מזרים דם למקומות מסויימים, אז מכניסים שם מכשיר שעושה ככה בדיוק, והוא עובד במקום הלב לכמה שעות בלבד⁷. דבר אחד

4. אחרי עשר שנים הבעיה של הכליה חזרה שוב (אומרים שהכליה המושתלת לא מחזיקה מעמד הרבה זמן, ולפעמים צריך לעשות עוד פעם השתלה, מה לעשות?!), והיא עשתה שוב "סעודת אמנים" או משהו דומה לזה, והנה מצאו שהכליות של אחיו מתאימות לו בדיוק, אז לקחו ממנו כליה אחת והשתילו לו, והבריא מזה.

5. אחד שהיה עובד אצל הרב פירר שמו ראובן סקלאר סיפר לי שהוא מכיר אנשים כאלה שזה הצליח להם ב"ה, והטיסו אותם לשוויץ לנשום שם "אורי פסגות". אחד מהם אמר לי: תגיד לי, כל האנשים כאן נושמים כמוני? אמר לי: בטח שנושמים כמוך, התפלאתי אז למה הם לא רוקדים? אני רוצה לרקוד ומתבייש לבד, אמר לי: אתה סבלת מהבעיה של הריאות ואילו הם בריאים ב"ה, לכן אם תרצה לרקוד תבוא לבית נרקוד ביחד...

6. אני מכיר תלמיד שלו בדרום אפריקה ד"ר קינזלי. לפני כמה שנים אשתי ע"ה עברה אצלו ניתוח לב, ואמר לי שזה תלמידו של כריסטיאן (וע"ע בקונטרס מאמר אסתר נדרס בסוף ספר ויען שמואל ח"ד) עמוד נ"ב.

7. זה מזכיר את המחלוקת בין חכם צבי לרבי יהונתן אייבשיץ, מה המחלוקת? בשו"ת חכם צבי (סימן ע"ה) מובאת שאלה על נערה אחת שהיתה מטפלת בתרגולים, ואחרי השחיטה היא שוטפת ורוחצת ומקלה אותם, ופעם אחת מצאה תרגולת בלי לב, ושאלה: האם תרגולת בלי לב מותרת באכילה או טריפה? "תבל ויושבי בה" (תהלים כ"ד א'), תבל ראשי תיבות תרגולת בלי לב, האם מותר לאכול אותה או אסור? חכם צבי (שם ובסימן

שלא הצליחו לעשות אותו, זה "השתלת מח", כי אף אחד לא יודע את זה. והרב חיים דוד הלוי ע"ה כותב: אוי ואבוי אם יעשו את זה, כי אז האדם היה מדבר בעברית ופתאום יתחיל לדבר בסינית, כי קיבל מח מסיני, "משה קיבל תורה מסיני" והוא להבדיל קיבל מח מסיני... אבל מי יודע אם פעם יעשו את זה, והעולם יתהפך לגמרי.

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם

ו. דבר נוסף שאדם דש בעקביו, זו "ההסתכלות", שהיום היא נוראה ואיומה, כי הרחובות מלאים כיעור וחושך ואפילה, ועושים מצעד הגאווה וכל מיני זוהמה, ותמונות ואייפון וכדו'. "אייפון" גימטריא נזק, ואותיות ניאוף, וגם גימטריא זקן, כי היצר הרע שעושה את הדבר הזה הוא "קן וכסיל" (קהלת ד' י"ג). אמנם הוא חכם אבל רשע גדול וחכם להרע. בחור אחד שלח לי מכתב אנונימי, "לכבוד מרן ראש הישיבה שליט"א"⁸, אני לא יכול לעמוד בבני ברק כי יש אשה שלובשת גרביים בצבע הרגל שזו "סכנה איומה", ויש אשה שהחציאת עד הסוף אבל מגולה קצת מעל כף הרגל, ויש אשה עם פאה נכרית וכדו'. האם לא כדאי לעשות בבני ברק רחוב של נשים ורחוב של אנשים כדי שאדם לא יכשל בזה? אני לא יכול לענות לו כי זה מכתב בלי חתימה ובלי כלום. אבל תגיד לי, חשבת שאני מהנדס העיר?! מה אתה רוצה ממני?! אם הייתי מהנדס העיר ולפחות רב העיר או ראש העיר, אולי הייתי עושה את זה. אבל אל תשתגע, ואל תדרוש דברים שאינם שייכים במציאות. אתה חייב לשמור על העינים שלך. והעצה שלי שתלך למאה שערים בירושלים, שאומרים ששם עשו דבר כזה.

צריך להקפיד להתחתן בזמן

ז. ומעל הכל, לא לעכב את החתונה. בישיבות אומרים שלא צריכים לדבר על חתונה עד גיל עשרים וחמש, אבל זה לא נכון, כי הגמרא (קידושין דף כ"ט ע"ב) אומרת עד גיל עשרים. לכן לא לאחר, לא לאחר, ולא לאחר. אם הבחור עדיין לא בשל, שימצא לו את הדרך בזה, או שיגור קרוב להורים שלו או להורים שלה. אבל שילך בדרך של חכמים ויקח מה שמוכן לו, וכי יש אשה מושלמת בעולם?! וכי יש אדם מושלם בעולם?! אין דבר כזה? שלמה המלך שהיו לו אלף נשים, אמר "אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי" (קהלת ז' כ"ח), כלומר לא מצאתי אשה בכל האלף האלה, כי אף אחת לא

ע"ה) כתב תשובה ארוכה בזה, והוכיח מהזוהר (ח"ג דף רכ"א ע"ב) ומספר הכוזרי (מאמר שני סימן כ"ו) ועוד ראשונים, ששום בעל חיים לא יכול לחיות בלי לב. ואמר לה: בתי, היה לב בתרגולת הזאת, אלא שכנראה היה שם חתול שחמד את הלב ואכל אותו, והוא זרז יותר ממך שלא ראית אותו, ועשה הכל בזריזות רבה שעד שהסתכלת למקום אחד וכבר הלב איננו, אבל בהתחלה הוא היה שם. ולכן הכשיר לה את זה. והיו לו ויכוחים על זה, אבל הוא עמד על דעתו. בדור שאחריי בא רבי יהונתן אייבשיץ, וכתב בספר שלו כרתי ופלתי (י"ד סימן מ' בפלתי ט"ז) צריך לשאול את הרופאים בימינו על זה, ואצלנו בגרמניה יש שלוש אוניברסיטאות בשלוש ערים (הוא חי שם), אז שאלתי אותם האם יתכן שאדם או בעל חיים יחיה בלי לב? וענו לי שזה יתכן אם יהיה לו מכשיר שיעשה את הפעולות במקום הלב. וא"כ יכול להיות שהתרגולת הזאת חיתה כל השנים עם המכשיר הזה, ולעולם היא טריפה כי "יטל הלב טרף" (חולין מ"ב ע"א). אבל מי הכניס לה מכשיר כזה? וכי היה אז "כריסטיאן חלוץ משתילי הלב בעולם"?!... מאיפה הביאה את המכשיר הזה? בכל אופן אמנם זה לא ברור אבל רואים שאפשר לחיות בלי לב. בא בדורנו החזון איש ע"ה (י"ד סימן ד' אות י"ד), ואמר שזה לא נכון, כי אפילו אם תמצא לומר שחיתה עם מכשיר, הרי זהו הלב, כי מכשיר שעושה פעולת הלב הוא עצמו הלב, ולכן הלכה כמו חכם צבי שהתרגולת הזאת כשרה, כי לא יכול להיות תרגולת בלי לב, אלא בודאי היה לה לב או מכשיר דומה לו, וכמו שיש היום קוצב לב וכל מיני דברים כאלה.

8. הוא חושב שאני שמח בתואר הזה, "על כן קרא שמה מרה" (שמות ט"ו כ"ג), ראשי תיבות מרן ראש הישיבה...

9. פעם בחור אחד בא לישיבה, ואמר לי: אני תלמיד של פונוביז' וחברתי חיבור על מסכת כלאים, שאלתי אותו: בן כמה אתה? אמר לי: ארבעים ושבע. שאלתי: למה אתה מגולח? אמר לי: אני עוד רווק. התפלאתי: אתה העילוי של פונוביז', מה קרה לך? אמר לי: לא מצאתי אשה גאונית כמוני... אבל לא צריך לקחת את גאונית, כי אם גאון ישא גאונית ייצא מהם "איינשטיין"... בשביל מה לכם?! בגמרא (בכורות מ"ה ע"ב) כתוב: גבוה לא ישא גבוהת שמא ייצא מהם תורן, כלומר תורן של ספינה. ננס לא ישא ננסת שמא ייצא מהם אצבעון, כלומר יצא כמו אצבע. לכן אל תעשה ככה, אלא תקח מה שמוכן לך.

מושלמת ובכל אחת יש בעיה. וכי בשביל זה תעבור על המצוה של התורה! מה הטירוף הזה?! לכן צריך להתחתן בזמן¹⁰. ואם חוששים שאח"כ לא יהיה לבו בלימוד, הרי אדרבה יכנס לכולל ויקבל כסף לפי מבחנים וילמד בעל כרחו, כי היום לא כמו פעם שמשפיק לאדם עשרים שנה שלמד בהם, וכאשר מתחתן לא לומד יותר (וכמו שיש ביטוי בערבית "בעד מא שאב רגע ללכותאב", כלומר אחרי שנעשה זקן לא יתכן לחזור לתלמוד תורה), כי היום אפשר ללמוד אחרי החתונה. ולכן לא לאחר את זה.

הדרך הנכונה להינצל מהמחשבות הרעות

ח. צריך ללמוד את הרמב"ם (פ"ב מהלכות איסורי ביאה הכ"א) שכותב שאדם לא יכול לחשוב שתי מחשבות ביחד. אמנם הוא לא כתב את זה בפירושו, אלא כתב שם: מה יעשה אדם מפני מחשבות לא טובות? יפנה עצמו ומחשבותיו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה, ואז יסורו מעליו כל הדברים האלה, למה? **שאינ מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה**, כי התורה והחכמה "אילת אהבים ויעלת חן" (משלי ה' י"ט). ככה כותב הרמב"ם. ולכאורה אדם יכול להרחיב דעתו בחכמה ולחשוב דברים רעים? אלא **רבי נחמן מברסלב ע"ה** אומר שאי אפשר לאדם לחשוב שתי מחשבות ביחד. מאיפה למד את זה? מדברי הרמב"ם האלה, שאדם שמרחיב דעתו בחכמה הוא רגוע ולא חושב דברים רעים. ויותר מזה, ראיתי כתוב שעשו מחקר מתי **הרמב"ם** כתב את הלכות קידוש החודש שלו, ומצאו ע"פ תאריכים מסויימים שאחרי שגמר כל ספר היד החזקה שלו, רצה להשלים את כל החשבונות האלה, אבל הם לא פשוטים וגם מסובכים עד מאד, ואיך מצא זמן לזה? **אחרי ששמע שאחיו רבי דוד טבע בים לא היה יכול להתנחם שמונה שנים, ובמה התנחם? ע"י שכתב את החשבונות העמוקים של הלכות קידוש החודש**, כי גם הם של תורה¹¹. **לכן כאשר אדם מתעמק ומתרכז כולו בדבר טוב, ממיילא כל המחשבות הרעות בטלות**. וזו הדרך הנכונה בזה. ולכן אם כולו מבולבל במחשבות "על הגרביים ועל השוקיים אשר לא תוכל להרפא" (ע"פ דברים כ"ח ל"ה), אז שיעשה דברים טובים, זה הכל.

מלחמת ששת הימים רמוזה בפרשת השבוע

ט. הרמב"ם אמר שם שהתורה "אילת אהבים ויעלת חן", כי יש בה חן מיוחד שאין כזה בשום מדע בעולם, וכל פעם אתה מוצא בה דברים מדהימים, ומתפלא: מאיפה באו הדברים האלה?! כי זה היה טמון אלפי שנים בתורה, עד שפתאום אתה מגלה אותם. הנה למשל "מלחמת ששת הימים" שהיתה בשנת תשכ"ז¹², רמוזה בתורה

10. **רבי חיים קנייבסקי שליט"א** אומר: אני רוצה שכל הילדים והנכדים שלי יתחתנו לפני גיל עשרים כדין הגמרא. ואם הישיבה לא מסכימה לזה, שייצאו מהישיבה הזאת. אבל יש אחרים שלא שומעים בקולו, רק מתי שרוצים לשמוע לו שולפים מכתבים וכותבים "שר התורה", **אבל שר התורה אומר לכם להתחתן בזמן**, למה אתם לא שומעים לו?!
11. פעם **החזון איש ע"ה** עשה הרבה חשבונות על ההלכות האלה, ורצה לבדוק אם הם נכונים, אז שלח את **רבי זליג האישי** אשר על ביתו, ואמר לו: לפלוני בני ברק יש מחשב ענק (לא מחשב קטן כמו היום), תלך אליו ותבדוק אם החשבונות שלי נכונים. כעבור שעה-שעתיים חזר אליו, ואמר לו: **הכל מדוייק**. אמר לו החזון איש: תודה רבה, **תגנוז את הדפים האלה**. התפלא: למה צריך לגנוז סתם חשבונות? אמר לו: **חשבונות שעשיתי לפרש את דברי הרמב"ם קודש הם**, כי הקריבו לפני הרמב"ם ויקדשו" (ע"פ במדבר י"ז ג).
12. כולם אומרים שזה מעשה ציונים ארויים רשעים וכופרים וכו', אבל זה לא נכון, כי אמנם הם לא בסדר, אבל **ה' עושה על ידם את המלאכה שלו**, ואלו הם רק בובות "מריאנטות" שעושים דברים כביכול, אבל הוא שעושה את זה והכל מודרך מלמעלה. מאיפה אני יודע את זה? הנה כורש שהיה עובד עבודה זרה, והיו לו שני אלהות אלהי האור ואלהי החושך (ככה הדת של הפרסים), והוא בעצמו כולו חושך, הפסוק קורא לו "משיח", וכמו שכתוב "כה אמר ה' למשיחו לכוורש אשר החזקתי בימינו" (ישעיה מ"א א). אמנם בגמרא

בפרשת ואתחנן ובפרשת עקב ארבע פעמים: בפרשת ואתחנן כתוב **"להדוף את כל אויביך מפניך כאשר דבר ה'"** (דברים ו' י"ט), המלים **"כאשר דבר"** עולים **תשכ"ז**, מתי היה דבר כזה שהדפנו והעפנו את כל האויבים מפנינו? במלחמת ששת הימים, שתוך ששה ימים גירשנו את כל הרשעים האלה לעזאזל, הם אמרו שיזרקו אותנו לים של עזה ואנחנו זרקנו אותם לים של ג'הנם (שבוע שעבר מצאתי את הרמז הזה). אח"כ בפרשת עקב כתוב **"כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני"** (שם ז' י"ז), המלים **"כי תאמר בלבבך"** עולים **תשכ"ז**. בהמשך **"לא תירא מהם"** (שם פסוק י"ח) זה ג"כ עולה **תשכ"ז**. מתי תאמר בלבבך שרבים הגוים האלה ממך ומתי התורה מבטיחה שלא תירא מהם? בשנת תשכ"ז, במלחמת ששת הימים. ובפסוק האחרון בפרשה שלנו: **"לא יתייצב איש בפניכם, פחדכם ומוראכם יתן ה' אלקיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה, כאשר דבר לכם"** (שם י"א כ"ה), המלים **"כאשר דבר"** עולים תשכ"ז. ומה היה אחרי מלחמת ששת הימים? הערבים פחדו פחד מות, ובחברון היו סוגרים את החלונות בבתים שלהם, וכשהיו רואים יהודי קטן בן שש שנים עובר ברחוב היו מפחדים ממנו שיפציץ אותם...¹³ והנה הפסוק רומז לך את זה, וגם שלא תפחד ולא תירא מהם. ואם אתה מפחד מהאוי"ם, יש פסוק גם עליהם, **"לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם"** (דברים ג' כ"ב), **לא תירא-או"ם**, כי גם הם יילכו לעזאזל¹⁴.

הקב"ה שומר על עם ישראל בארץ ישראל

י. ויותר מזה, היום קראתי בעלון "טוב לחסות בה", שמביאים שם דברים מדהימים, ואני מקווה שהם מדוייקים, אבל אם לא כולם אז אולי חצי מהם. וכתוב שם ככה: הדליקה שפרצה עקב החום הכבד, בעיר "אתונה" שבינו¹⁵, הגיעה לאסון גדול מימדים, שגבה את חייהם של לפחות חמשים בני אדם, ובנוסף של כמאה וחמשים פצועים, בתים שלמים נשרפו על כל יושביהם והתפוררו לחלוטין, ואף מכוניות רבות נותרו כחתיכות פח מפוחמות. אחד משרי ממשלת ישראל (לא כתוב מי זה) התבטא ואמר: **אנחנו צופים בנס גלוי, וכולנו עדים מה עשתה שריפה אחת ביון, הרס של ערים שלימות, בעוד שאצלנו בכל יום מתלקחות עשרות שריפות באזור הדרום, שנשלחות ע"י אויבינו במטרה לפגוע בנו, ומשמים שומרים עלינו, למרות ההפסד הרב של השטחים החקלאים, אף אדם לא ניזוק ולא נפצע מכך. וזה נס של ממש, אפס נפגעים בשריפות בישראל**. זה מה שכתוב שם. ויש עפיפונים עם פצצות שהגיעו למושבים שגרים שם בני אדם, ובשעה שהילדים יוצאים לבית הספר וכדו',

(מגילה י"ב ע"א) דרשו את הפסוק הזה, שהקב"ה אומר למשיח שלו: תראה את כורש הזה שאמרת לו לעשות ככה ועשה חצי מזה. אבל זה לא הפשט, אלא הקב"ה קורא לכורש "משיח" (עיין בספר סנסן ליאיר במגילה שם, וברא"ע בישיעה שם). למה? כי הוא עושה את השירות והמלאכה של הקב"ה. ואותו דבר נבוכדנצר, שהיה גרוע יותר כי היה אכזרי איים ונורא, והפסוק קורא לו "עבד" (שם מ"ג י'). לכן כל אלה שעושים דברים טובים לעם ישראל, אפילו שהם לא בסדר, מלבד שיתכן שיחזרו בתשובה, גם נע משהו בלב שלהם.
13. **הרב ישראל מאיר לאו שליט"א** מספר שהיה בסין (או בייפן), ובא אליו אחד שם שדיבר איתו באנגלית (כי זו שפה בינלאומית), ושאל אותו: כבודו יהודי? אמר לו: כן, אני יהודי. ההוא כרע ארצה עד למטה כל הקודקוד, ואמר לו: אתם עשיתם דבר שלא עשתה שום אומה בעולם, כי תוך ששה ימים הרחבתם את ארץ ישראל פי שלוש, ואף אחד לא יכול לעשות את זה. אבל זה לא מאתנו אלא מהקב"ה.
14. ראש הממשלה הראשון בישראל היה אומר "אום-שמום"... שהיו שוממים ויילכו כולם לעזאזל.
15. אתם מכירים את אתונה? זו העיר שכתובה בגמרא (בכורות ח' ע"ב), שרבי יהושע בן חנניה הלך להתווכח עם החכמים שם. ובמדרש איכה כתוב "אתינס" וכנראה כותבים אתונה עם אות S שזה נקרא כמו סמ"ך.





ארץ ישראל. התפלאו: איך לארץ ישראל יש זיתים כאלה?! אבל לא רק זיתים כאלה, אלא **כל הפירות שמנתה התורה, הכי טובים הם אלו שנמצאים בארץ ישראל**¹⁶. גם ידוע שהשמן הטוב ביותר הוא מספרד, אבל באמת השמן שנעשה בארץ ישראל בכפר "חלוצה" (חלוצ'ה) עלה על השמן של ספרד. וככה אמר לי יהודי אחד מאמריקה, והראה לי את השמן הזה שהוא עשה אותו. מה זה חלוצ'ה? זה כפר ערבי שהיה נטוש ועזוב, כי הקרקע שם לא שוה כלום, אבל הוא לקח אותו וטיפל בו והוציא משם את השמן הכי טוב בעולם. ואמר לי **שבתחרות עם כל השמנים השמן שלנו היה מספר אחד. צריך לדעת להעריך כל מלה בתורה, וגם מלה שעדיין לא הבנו אותה יגיע הזמן לזה.**

"התרת נדרים"

יג. השבוע ביום כ"ט באב עושים פעם שניה "התרת נדרים", ביום ששי או בלילה שלפניו, כלומר ביום חמישי בערב אחרי השקיעה בבין השמשות, כיון שזה ספק יום ספק לילה אפשר לעשות אז התרת נדרים. וההתרה הזאת **תועיל למנהגים שנהג שלוש פעמים ולא אמר "בלי נדר"**. למשל אדם היה רגיל לקרוא כל שבת פרקי שבת, ואח"כ היה טרוד ולא קרא אותם, והרי נהג בזה שלוש פעמים וזה נעשה נדר, אמנם לא אמר שהוא נודר אבל הוא נהג בזה. ולכן כאשר מבקש התרה על הדברים האלה ואומרים לו "מותרים לכם", זה נחשב לו כאילו עשה התרה.

המבטל את מנהגו פעם אחת ושוב חוזר למנהגו

יד. אדם שרוצה לבטל מנהגו פעם אחת בלבד, ואח"כ חוזר למנהגו כרגיל, **הרב עובדיה ע"ה** (שו"ת יביע אומר ח"ב חאו"ח סימן ל') כותב: **אשה שנהגה לשמוע שופר כל שנה, ושנה אחת לא הרגישה טוב ולא היתה יכולה ללכת לבית הכנסת, אינה צריכה התרה, כי אם היתה מבטלת מנהגה לגמרי צריכה התרה, אבל אם לא לגמרי אלא שנה זו בלבד אין בעיה בזה.** והביא כמה פוסקים שכתבו ככה. אמנם יש חולקים על זה, אבל הרב פסק להתירא (וע"ע בשו"ת יביע אומר ח"ב חאו"ח סימן כ'). ויש לי קצת קושיא על דבריו בזה, מדברי מרן הבית יוסף (או"ח סוף סימן קס"א) שכותב שיש מחלוקת בנטילת ידים של האוכל, אם צריך ליטול כל היד או רק אצבעות בלבד, ולכתחילה צריך ליטול כל היד עד קנה הזרוע. אבל אם נוהג ככה יאמר בפירוש "בלי נדר", שאם איזו פעם לא ימצא מים לא יהיה עליו חיוב נדר. אלה דברי מרן הבית יוסף. ולכאורה אם זו פעם אחת בלבד הרי לא צריך התרה בכלל. אלא משמע שמרן סובר שגם אם אדם מבטל מנהגו פעם אחת צריך התרה. ואפשר לומר שמרן דיבר לרווחא דמילתא, שיאמר בלי נדר ולא יכנס לספיקות, ולמעשה אם לא אמר בלי נדר ופעם אחת לא היו לו מים, וכי יאצור מים כמו בבא סאלי?¹⁷ אלא לא צריך התרה ואין בעיה בזה.

16. פעם השכן שלי בחוץ לארץ נסע לכאן לחודש שלם, וכשחזר אמר לי: בישראל יש שלשה סוגי אפרסק, אבל הם לא שווים כלום, ואפרסק אחד של תונס שוה יותר טוב מכולם. אבל באתי לכאן ומצאתי שזה שקר, כי האפרסקים שלנו כאן שווים יותר מכל תונס וספרד, כולם הבל הבלים.

17. פעם אחת היו הולכים בדרך, ואמר: עכשיו צריכים להתפלל מנחה. אבל לא היה להם מים ליטול ידים לתפלה, מה עושים? אמר להם: יש שם מעין עם מים. הלכו לשם וראו מים. עשו סימן שזכרו איפה המעין הזה. אחרי שבועיים הנהג הלך לבד לשם, מצא את הסימן הזה אבל אין שם מים, "כי אין לחם ואין מים" (במדבר כ"א ה'), איפה המים האלה? הם באו לרגע אחד בזכות תפלה של **בבא סאלי**. אבל לא כל אחד יכול לעשות ככה.

העפיונים עומדים ומסתכלים שם בשקט ובשלוה, למה? "שמה דמרך עלך" (גיטין ס"ח ע"א), עומד עליהם מלאך שאומר להם: אוי לכם עפיונים, נחזיר אתכם בחזרה למקומות שלכם ותשרפו אותם. וכאן כבר חמש מאות עפיונים ודברים כאלה. וממשיך שם: **בתקופה הזאת חווה ארץ ישראל, כעשר רעידות אדמה רצופות שבוע אחר שבוע** (וכל פעם אומרים שהיתה רעידת אדמה בצפון וברמתגן וכדו'), **אבל לא קרה כלום.** והנה לעומת זה במדינת נפאל, התרחשה רעידת אדמה אחת לפני שלוש שנים, בה נספו כ- 8,786 בני אדם, ו- 22,304 בני אדם נפצעו בדרגות שונות. זה מה שכתוב בעלון שם. ואני זוכר יותר מזה, שבטורקיה היתה רעידת אדמה שנמשכה 46 שניות ונהרגו בה 46,000 איש, אלף איש לכל שניה, והנה אנחנו חיים את הרעידות אדמה האלה. וב"ה רואים שיש נסים מלמעלה, וזה אומר לנו לזהר כי יכולה לבוא רעידת אדמה גדולה שתהפוך את העולם רח"ל, **ולכן הקב"ה אומר לנו: תשמעו לי, תהיו בנים שלי, תשמרו על העינים שלכם, תשמרו על המעשים שלכם.**

צריך להתרחק מהכיעור הזה

יא. כתוב בהושע פסוק מדהים: **"איך אתנך אפרים אמנגך ישראל, איך אתנך קאדמה אשימך קצבאים"** (י"א ח'. קוראים את זה בהפטרות "ועמי תלואים למשובתי" של פרשת ויצא). מה זה אדמה וצבאים? הם מערי סדום ועמורה (בראשית י"ט ועוד). אבל בתורה כתוב **תמיד צבאים או צבויים, ואילו כאן כתוב "צבאים" באל"ף, למה? פעם ראיתי דבר נפלא בזה, שבפסוק הזה משום מה כתובות עשר מלים רצופות עם אות אל"ף והפסוק הזה אומר שהיה ראוי לשים את ארץ ישראל כמו אדמה וצבויים ח"ו, למה? כי הם עושים את מצעד הבזוי הזה שהביאו מסדום ועמורה, וכמו שזה ידוע בשם "מעשה סדום", אבל אני מתחרט ולא רוצה לעשות לכם את זה, "נהפך עלי לבי יחד נכמרו נחומי" (הושע שם), "לא אעשה חרון אפי, לא אשוב לשחת אפרים" (שם פסוק ט'). ופעם היו בית ראשון ובית שני ונחרבו, ועכשיו בית שלישי נבנה והולך, אסור לכם לעשות דבר כזה. **אמנם לא נעשה הפגנות נגדם, כי זה לא יעזור כלום לטפשים האלה, אלא נסגור את החלון בבית, ונאמר לילדים שלנו: נמצאים כאן חבר משוגעים, אסור להסתכל עליהם.** הדבר הזה חמור יותר מאשת איש, כי שם העונש חנק ואילו כאן העונש סקילה, שזה העונש החמור ביותר כמו עובד עבודה זרה ומחלל שבת. וכשעושים אותו בפומבי בירושלים, ה' ירחם. **לכן צריך לדעת להתרחק מהם, ומי שמנוגע בנגע הרע הזה צריך לברוח ממנו. וככה ניכנס לחודש אלול בשעה טובה ומוצלחת בעז"ה.****

"ארץ זית שמן"

יב. בפרשת השבוע קראנו: **"ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"** (דברים ח' ח'). היה מעשה בהגאון רבי **מרדכי אליהו ע"ה**, שפעם היה בחוץ לארץ והביאו לו זיתים בסעודה, ואמרו לו: תשמע הרב, תמיד אתה משבח את ארץ ישראל, והנה הזיתים האלה שלנו באמריקה והם יותר טובים משלכם, תראה איזה גודל הזית הזה, ממש חצי ביצה כמו שכותב מרן (סימן תפ"ו ס"א)... אמר להם: **אם זה לא זית ישראלי אני לא אוכל מזה.** הרב מרדכי מסתכל על הקופסא של הזיתים, ורואה כתוב שם "בני דרום", וא"כ זה שלנו מארץ ישראל, אז התחיל לאכול מהם. אמרו לו: הרב, מה אתה אוכל? זה של חוץ לארץ. אמר להם הרב: תסתכלו על הקופסא, **"עינים להם ולא יראו"** (תהלים קט"ו ה') ראשי תיבות עלוי, אתם עילויים?!... תראו כתוב כאן שזה של

התרת נדרים זו לא מועילה לנדר ממש

טו. התרת נדרים הזאת, ביום כ' אב ויום כ"ט באב וערב ראש השנה וערב כיפור וכל נדרי, לא סומכים עליהם לענין נדר ממש, למה? כי בנדר ממש יש כמה תנאים בזה, שצריך להיות לו פתח וחרטה, וגם שבעל הנדר יפרוט את הנדר (ולא צריך לפרוט לכל שלושת החכמים שמתירים לו, אלא לאחד מהם בלבד שיידע על מה מדובר), כי יש דברים שלא מתירים אותם, כמו למשל אדם שנדר בשעת צרה לא יכול להתיר את הנדר, וכי אתה משחק עם הקב"ה? לא יתכן שתידור לעשות כך וכך ואחרי שהכל הסתדר כבר לא אכפת לך¹⁸. לכן צריך לפרוט את הנדר לחכם¹⁹. וכיון שאי אפשר לפרט מאה ואלף נדרים במכה אחת בהתרת נדרים, לכן לא סומכים על ההתרה הזאת לגבי נדרים. רק בשביל שאם

18. היתה אשה אחת משוגעת שנדרה במלחמת כיפור שלא תחלל שבת, ובאמת במשך שלושה חודשים עמדה בזה. אבל א"כ התקשרה למישהו ושאלה אותו: עכשיו שעברה המלחמה אני יכולה לעשות התרה? ... אמר לה: את רוצה לעשות התרה על השבת? לא עושים התרה כזאת, מה השגעון שלך?! והרי את מושבעת ועומדת ממעמד הר סיני, "שמור את יום השבת" (דברים ה' י"ב), ולא עושים התרה על דבר כזה.

19. אבל יש קושיא על זה, מיוסף שבא לפרעה ואמר לו: "אבי השביעני לאמר, הנה אנכי מת בקברי אשר כריתי לי בארץ כנען שמה תקברני, ועתה אעלה נא ואקברה את אבי ואשונה. ויאמר פרעה עלה וקבור את אביך כאשר השביעך" (בראשית נ"ו-1). למה פרעה הוסיף "כאשר השביעך"? הגמרא (סוטה ל"ו ע"ב) אומרת שפרעה היה רשע, ואמר לו: שמעתי שאצלכם היהודים יש דבר שנקרא "התרה", אז תעשה התרה על השבועה שנשבעת לאביך. אמר לו יוסף: אם ככה אני ג"כ אעשה התרה על השבועה שנשבעתי לך. שאל אותו: מה נשבעת לני? אמר לו: כאשר עליתי שבעים מדרגות ודיברתי איתך בכל השפות, צבא-אלכירי ובונ'נור וכדו', הגעתי למדרגה השבעים ודיברתי איתך בעברית, ואז היית כמו גולם כי לא הבנת את השפה הזאת של אבותינו, ואמרת לי להשבע שאני לא אספר שאיך יודע את זה, כי אחרת יורידו אותך ויקחו מלך שידע שבעים ואחת שפות ולא רק שבעים בלבד. וא"כ אני אעשה התרה גם על השבועה הזאת, ואפרסם את זה לכולם, ומחרתיים יפורסם בעיתון של מצרים שיוסף הצדיק דחה את פרעה, כי הוא יודע שפה אחת יותר ממנו. מיד אמר לו פרעה: אין בעיה בזה, "עלה וקבור את אביך כאשר השביעך", עזוב אותי, אל תאיים עלי. זה דברי הגמרא. לפני שנים רבות בחו"ל ראיתי שהרב שער המלך (ריש הלכות שבועות פ"ו ה"ה) מקשה על זה: איך אפשר שיוסף יעשה התרה על השבועה הזאת שלא לגלות לאחרים? הרי כאשר הוא עושה התרה צריך לפרט את הנדר, וצריך לגלות לחכם "אני נשבעתי שלא להגיד לעולם שאני יודע שפה אחת יותר מפרעה", והרי כשאמר את זה כבר עבר על השבועה, וא"כ אי אפשר לעשות התרה על זה. זו קושיא. אבל יש שתי תשובות על זה (והרב שער המלך לא עמד עליהן): תשובה ראשונה, וכי פרעה הולך ע"פ ההלכה? הרי לפי ההלכה אי אפשר להתיר את השבועה שיוסף הצדיק נשבע לאביו בכלל, כי כאשר נשבע לחבירו הוא קשור אליו תמיד, ולא יכול להתיר את זה! [פעם רבי מנשה בן ישראל ז"ל (הוא חי בשנת תט"ו בערך) הלך לשליט אנגליה "קרומבלי", ואמר לו: למה היהודים לא גרים באנגליה? גירשתם אותם לפני שלוש מאות שנה (בשנת המשת אלפים ג', 1290 למנינם), עכשיו תחזירו אותם, הם לא עושים כלום. בספרד ובפורטוגל אסור להם לגור שם, ובאמריקה הכמרים הרשעים האלה רדפו אחריהם, אז תן להם לחיות אצלכם באנגליה. המלך אמר לו: אני לא מסכים, כי אתם היהודים יש לכם בעיה בשבועות, כי היום תישבעו בבית המשפט ומחר תלכו לך, רבנים שלכם שיאמרו לכם "מותר לך מותר לך מותר לך, מחול לך מחול לך מחול לך, שרוי לך שרוי לך שרוי לך". איך אפשר לסמוך עליכם? כל השבועות שלכם לא שוות פירוטה אחת ואין בהם ממש, ממש ראשי תיבות מותר מחול שרוי... אמר לו: אדוני זה לא נכון, אם אדם נשבע למישהו הוא לא יכול להתיר את השבועה. רק נדר בינו ובין קונו יכול להתיר את זה, למשל אם נשבע ללמוד או לגמור מסכת וכדו', אבל אם נשבע לחבירו איך יכול להתיר את הנדר? אין דבר כזה. והביא לו ראיות על זה. המלך הסכים. אבל למעשה לקח זמן עד שנתנו ליהודים לגור באנגליה]. אלא מוכרח שפרעה אמר לו: תעבור על ההלכה, ואפילו שנשבעת לאביך תעשה התרה על זה, ואם לא תועיל כולה תועיל כמחצה... ועל זה יוסף אמר לו שגם הוא יעשה התרה על השבועה שנשבע לו. תשובה שניה פשוטה יותר, הרי מי יכול לעשות שם התרה ליוסף? המצריים הגויים שלא מבינים כלום?! אלא בוודאי הכוונה שייך לאחים שלו שהיו תלמידי חכמים כמו יהודה יששכר ראובן וכדו' (וקרובי משפחה יכולים לעשות התרה). וא"כ יוסף אמר לפרעה: אני אלך לאחים שלי שהכל כבר ידוע להם, הם יודעים שאני יודע עברית כי אנוחנו מדברים בשפה הזאת, והם יודעים גם שאתה לא יודע עברית, כי אם היית יודע היה לך להגיע לקומה השבעים ואחת, אז אני אבקש מהם שיעשו לי התרה, ואין שום בעיה בזה.

פעם ישכח את המנהג שלו ויבטל אותו לגמרי, שיהיה לו על מה לסמוך. ולכן מי שיש לו נדר פרטי הולך לרב, והוא מביא איתו עוד שני חכמים (שיודעים קצת הלכות), והם מתירים לו את זה.

מה הפטרה בשבת ראש חודש אלול?

טו. מה מפטירים בשבת הבאה (פרשת ראה) שזה ראש חודש? זו מחלוקת בין מרן להרמ"א (סימן תכ"ה ס"א), מרן כותב שמפטירים "עניה סוערה", והרמ"א כותב שמנהגו לומר הפטרת "השמים כסאי", ודוחים את הפטרה של עניה סוערה. ויש טעם לכל אחת מהדעות האלה: לדעת מרן כיון שצריכים להפטיר "שבעה דנחמתא", אסור לעזוב אחת מהנחמות ולקרוא השמים כסאי, ולכן גם כשחל ראש חודש בשבת מפטירים "עניה סוערה". ולדעת הרמ"א צריך לקרוא "השמים כסאי" כי יש בה ג"כ נחמות (עיין בט"ז שם סק"ב), כמו "הנני נוטה אליה כנהר שלום" "וראתם ושם לבכם ועצמותיכם כדשא תפרחנה". ועוד כמה דברים לעתיד לבוא, "והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה' בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים ובכרכרות". ולכן אלו ואלו דברי אלקים חיים, וכל אחד ינהג כפי המנהג שלו בזה.

מנהג האשכנזים בזה

זו. אבל גם לדעת הרמ"א שדוחים עניה סוערה ומפטירים השמים כסאי, הלבוש (שם) כתב שדוחים את הפטרה הזאת רק לפי שעה, ובשבוע פרשת כי תצא קוראים גם רני עקרה וגם עניה סוערה (הם כתובים בישיעה פרק ג' ד' בזה אחר זה), כדי שלא נפסיד את הפטרה של "עניה סוערה" שהיא מעודדת מאד: עניה סוערה - סוערת כבר אלפיים שנה, לא נוחמה - לא קיבלה תנחומין. הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך - האבנים שלך יהיו ב"פוך" שזה מין אבן טובה, ויסדתיך בספירים - היסוד שלך יהיה מאבן ספיר. ושמתי כְּכֹדֶד²¹ שמשותיך ושעריך לאבני אקדח וכל גבולך

20. הערת המערכת: מנהגי קריאת הפטרה דלהלן נמסרו ע"י מרן שליט"א ביום ראשון (כ"ד באב) כתוספת לשיעור זה.

21. למה כתוב כְּכֹדֶד כ"ף ראשונה דגושה ושניה רפויה? הרי ע"פ הדקדוק צריך לומר כְּכֹדֶד כ"ף ראשונה רפויה ושניה דגושה, כי המלה "ושמותי" מסתיימת באות י', וכ"ף שאחרי אותיות אה"י צריכה להיות רפויה, ואילו הכ"ף השניה שאחרי שו"א נח צריכה להיות דגושה. והמדקדקים לא מצאו תירוץ לזה. אבל הסבירו שבמלה ששני החצאים שלה דומים, הראשון דגוש ולא כד"ן והשני רפוי ולא כד"ן. והביאו עוד דוגמא כזאת בירמיה (כ"ט) "ואמרת לא אזכרנו ולא אדבר עוד בשמו, והיה בלבי כאש בוערת עצור בעצמותי, ונלאיתי כְּכֹלל ולא אוכל". מה הכוונה של הפסוק? ירמיה הנביא אומר: כל הזמן אני אומר נבואה בשם ה' ורודפים אותי, מה אתם רוצים ממני?! לכן אני לא אזכיר עוד את שם ה' בכלל, אבל הנבואה היתה בלבי כמו אש בוערת עצורה בעצמותי, ונלאיתי כלכל ולא אוכל, לא יכולתי. וגם כאן כְּכֹלל זה שלא כד"ן. [איך אני זוכר את הפסוק הזה? כי המורה שלי שהיה גם מדקדק וגם משורר, כתב שיר בשנת תשי"ב על המצב הרוחני בארץ ישראל, והמצב היה אז חושך ואפילה, כי לקחו ילדים והעבירו אותם על דתם ועל דת אבותיהם ועל דעתם. והוא כתב שיר נורא ואיום: "הסירה אל הרדידים, מעל פרצוף הבוגדים, ויִדְעֶה לכל היהודים, מי אלה בכם רודים" (נדפס בספר מגדולי ישראל ח"ג עמ' קכ"ט), ועוד כמה שירים. ובהקדמה של אחד השירים שם הוא הביא את הפסוק הזה]. אבל אפשר למצוא טעם יפה לזה: בגמרא (בבא בתרא דף ע"ה ע"א) כתוב שהיו שני מלאכים ברקיע שחולקים איך יהיו אבני בית המקדש לעתיד לבוא, אחד אומר כך ואחד אומר כך, אז אמר הקב"ה "ליהו כד"ן וכד"ן", כלומר האבנים יהיו כמו שתי השיטות. ולכן כתוב "ושמתי כְּכֹדֶד שמשותיך" מלשון כד"ן וכד"ן, כי שם כ"ף הראשונה דגושה וכ"ף השניה רפויה, ולכן גם כאן כתוב ככה.

קו בית נאמן
0799-270505

הקו כולל:
שילוח תמיכה ותרומות עבור העלון הקדוש
רשימת מוקדי הקרנת שיעור של באון ישראל מרן שליט"א
שילוח קישור ישיר למפיצי העלון בחיבי הארץ
שמיעת השיעורים
הודעות הקוראים והודעות מערכת
נקודות הקרנה או מפיצים שיעדין לא מוזכרים בקו
נא לעדכן בשילוח 2

לאבני חפץ. וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך - מהר"ם ש"ף כתב הסבר יפה מאד בזה, שלעתיד לבוא כולם יהיו תלמידי חכמים, "וכל בניך לימודי ה'", אז למה צריכים רב? אלא "ורב" - "שלום בניך", שאם יהיו חילוקי דעות הולכים לרב שיפסוק ביניהם. וכיון שחבל להפסיד הפטרה כזאת, לכן גם האשכנזים שלא אומרים אותה בשבת הבאה, מכניסים אותה אח"כ עם הפטרת "רני עקרה לא ילדה". ויש מנהגים של אשכנזים שנוהגים כדעת מרן (ויש עוד מנהג ששכחתי אותו).

מנהג הספרדים בזה, וטעות בלוח השנה

יח. אנחנו עושים כדעת מרן, ובשבת הבאה (פרשת ראה) מפטירים "ענייה סוערה". **ולכן בלוח השנה שלנו שכתוב שמפטירים "השמים כסאי", צריך לתקן את זה.** אבל האחרונים כתבו לומר גם פסוק ראשון ופסוק אחרון מהפטרת השמים כסאי, כדי לזכור שהיום ראש חודש. ובפסוק האחרון כתוב "והיו דראון לכל בשר", ולא אומרים אותו כי זה פסוק של קללה, ולכן קוראים פסוק לפני כן "והיה מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו"²². **וכיון שהשנה ראש חודש גם ביום ראשון, לכן קוראים גם פסוק ראשון ופסוק אחרון מהפטרת "ויאמר לו יהונתן מחר חודש" (שמואל א', כ' י"ח), לזכור שהיום וגם מחר ראש חודש.**

קמתי באשמורת לבקש על עוני

יט. בעוד שבוע אי"ה יבוא חודש אלול, ומי שיכול צריך לקום לסליחות. מי שלא יכול לקום, הרב עובדיה ע"ה היה עושה סליחות חצי שעה לפני זמן מנחה, וזה יותר טוב מכלום. אבל לא לעשות בתחילת הלילה לפני חצות²³.

אלפים ורבבות באים לאמירת סליחות

כ. היום אלפים ורבבות באים לבתי כנסיות לומר סליחות, וכולם משתפכים בתפלה ואומרים "רחמנא" "עננו"²⁴. רבי יהודה הלוי כתב שיר כזה: **"ואתפלל לפניו בתפלה אתענג, ובקעו דמעיי ענני ומתקו מצוף ופנג"**. המלה "פנג" מזכרת פעם אחת בתנ"ך (יחזקאל

²². מה זה "מדי חודש בחודשו"? מדי ראש חודש. וגם מה שכתוב "ויאמר לו יהונתן מחר חודש", הכוונה מחר ראש חודש. המלה "חודש" פירושה ראש חודש. כתוב בגמרא (שבת פ"ו ע"ב) שבראש חודש סיון הגיעו להר סיני, שנאמר "בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני" (שמות י"ט א'), מי אמר שזה בראש חודש? כתוב כאן "ביום הזה" ובמקום אחר "החודש הזה" (שמות י"ב ב'), גזירה שוה הזה הזה, כמו ששם זה ראש חודש גם כאן זה ראש חודש. משכיל אחד שאל: מה הגזירה שוה הזאת? וכי אין עוד "הזה" בתורה שפירושו משהו אחר? ענה לו חבירו שגם היה משכיל כמוהו: בתחילת הפסוק כתוב "בחודש השלישי", ופירושו בראש החודש השלישי, וא"כ "ביום הזה" פירושו ביום ראש חודש. וככה כותב האבן עזרא על הפסוק "זאת עולת חודש בחודשו" (במדבר כ"ח י"ד), שפירושו עולת ראש חודש בחודשו, כי אחרת יהיה הפירוש שבכל החודש כולו עושים עולה כזאת, והרי הכוונה שעושים את העולה רק בראש חודש. וא"כ מצאנו "חודש" שפירושו ראש חודש.

²³. כשעושים סליחות צריכים להקדים את השיעור. אולי נקדים את השיעור שיתחיל בשעה תשע וחצי במקום בשעה עשר. ובעז"ה יודיעו על כך.

²⁴. פעם ראיתי קטע מעיתון שכתבו שם בזלזול: באתי לבית כנסת בתל אביב בסליחות, זה מקום משעמם שיש שם שלשה אנשים, אחד אומר "עננו אלקי אברהם עננו" והשני חוזר אחריו. אבל שיבואו מעכשיו ויראו אלפים ורבבות בסליחות. בבאר שבע יש מקום שמשחקים שם כדורגל ובאים לפחות עשרת אלפים איש, ובזמנו רבי בנימין בצרי ע"ה הלך לראש העיר שם יעקב טרנו, ואמר לו: אני צריך את המקום הזה בשביל הסליחות, אמר לו: כמה יבואו לסליחות? עשרה איש? זה מקום ענק. כמו ששלח מלך אשור לחזקיהו מלך יהודה: "ואתנה לך אלפים סוסים אם תוכל לתת לך רוכבים עליהם"?! (מלכים ב' י"ח כ"ג, וישעיה ל"ו ח'). אמר לו הרב בצרי: אל תדאג, יבואו אנשים. הסכים, ואמר לו: אתן לך לילה אחד ונראה מה יהיה שם. באותו לילה באו עשרת אלפים איש, והיה צפוף שם. ראש העיר התפלא: מה עשית להם? כישפת אותם?! אמר לו הרב: זה סליחות, אנשים רוצים להשתפך בתפלה, וכי תאמר להם שלא יתפללו? מי אתה בכלל?! מה יתן לנו הכדורגל גול ועוד גול?! "רץ לקראת רץ ירוץ" (ירמיה נ"א ל"א), הכל הבל וריק, אבל תפלה מגיעה מהלב.

"כ"ז י"ז"), ופירושה דבש או אפרסמון. רבי יהודה הלוי אומר: כשאני מתפלל לפני הקב"ה אני מתענג בתפלה, והדמעות שלי בקעו את העננים שמסככים בינינו, והם מתוקים לי יותר מדבש ופנג. אנשים לא יודעים מה זה "תפלה", אם היו יודעים היו כולם מתפללים, מה אתם צוחקים על המתפללים?! בגלל שברוסיה הכפרנית אמרו שהאמונה זה "מורפיום" להמונים, אבל מה נשאר מהם ימ"ש זכרם?! הם היו שבעים שנה עם כפירה והיו אומרים: מי שומר יהדות בכלל?! אבל אח"כ רוסיה נפלה, והנה היום הם שומרים ומכבדים וכותבים על היהדות, ופוטין מכבד את היהודים ואת התורה²⁵. הסליחות האלה כ"כ חשובים, ומי שאינו יכול לקום באשמורת הבוקר יעשה כמו שאמרתי.

אמירת כל הסליחות במקום שאין מנין

כא. בסליחות יש כמה דברים להעיר בהם. אנחנו נוהגים לקרוא את כל הסליחות גם אם אין מנין, כולל מה שכתוב בארמית. זו דעת שו"ת תורה לשמה²⁶ (סימן מ"ט), וכף החיים (סימן תקפ"א אות כ"ו).

²⁵. למה הוא מכבד את היהודים? כי בצעירותו היה נער משולח שאין לו אף אחד, וההורים שלו היו הולכים לעבודה והוא נשאר בודד בבית קטן, והשכנים היהודים היו קוראים לו: "בוא פוטיין, ניתן לך אוכל". אמר: עם כזה שנמצא בגלות ויש לו מדות טובות רחמים ואהבה לבריות, לא אתמוך בהם?! היום חיברו שם תשעה כרכים אנציקלופדיה על רוסיה, וכרך אחד שלם מוקדש ליהדות רוסיה. הרב ברל לוז שליט"א (הרב הראשי של רוסיה) אמר לו: אני מבקש ממך שאם יהיה מבחן יהודים ביום שבת או ביום חג תדחה להם את זה, כי אנחנו לא כותבים בשבת. אמר לו: קיבלתי. זה מעשה שהיה שאף פעם לא היינו יכולים להאמין בו. ובתונס כאשר יש מבחן בשבת או בחג, כולם מוכרחים לעשות אותו, כי לא יתכן שכל יהודי יתביי להם (ועייין בספר מגדולי ישראל ח"ד עמוד של"ג).

²⁶. שחיבר אותו רבי יוסף חיים ע"ה בלי שום ספק בעולם (עייין בחוברת אור תורה אלול תשל"ה ותשרי תשל"ו, ובמבוא לספר ארים נסי-יבמות עמ' 40 ואילך).



בזכותך!

עוד 500 אנשים יזכו ללמוד ב"בית נאמן"

בתרומה של 520 ₪
הנך זכאי להנציח שם
לברכה, הצלחה ולע"נ

בתרומה של 260 ₪
הנך זוכה להיות שותף בהפצה של
500 עלוני "בית נאמן"

לפרטים ותרומות:

052-7120554 | 08-6727523

או באתר: <http://yh4.vp4.me/new>



אפשר לתרום גם ע"י

ולכן בימינו, גם כאשר על כל דבר יהיו כל מיני ויכוחים שטותיים, זה "פלס" וזה "פלג" וזה "שלג" וזה שטויות והבלים... על מה לריב?!"
"בגלל שהדעה שלי לא כדעתך", אבל אנחנו ידידים, "כולנו בני איש אחד נחנו, כנים אנחנו לא היו עבדיך מרגלים" (בראשית מ"ב י"א), לא לרגל ולא לקנא אחד בשני, כי אפשר לעשות דבר אחד ששווה לכולם. למשל אם אדם עושה דבר כשר, ואמנם מרן מכשיר גם בלי זה, אבל אם אפשר, לא לעשות אליבא דכולי עלמא?! וככה בכמה דברים אפשר למצוא קו המכריע, וכל המחלוקות יתבטלו מישראל. שנהיה כולנו לעם אחד, לא יהיו לנו רק עשרה אחוז או עשרים אחוז שומרי תורה ומצוות, אלא יהיו לנו שמונים ותשעים אחוז, ועשרה אחוז הנותרים בטלים במיעוטם עד שיחזרו בתשובה, ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

שנת תשע"ט - תרע"א אויב

כה. מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה גדולים וקטנים, אלה הנמצאים כאן ואלה השומעים דרך הרדיו ואלה הקוראים אח"כ בעלון. הקב"ה ימלא כל משאלות לבם לטובה, בבריאות איתנה והצלחה רבה, ותזכו ליכתב וליחתם לשנה טובה ומבורכת. **הסימן של שנת תשע"ט** "מינך ה' תרע"א אויב", "תרע"א אויב" עולה בגימטריא תשע"ט, כי זו השנה שכל האויבים שלנו יפלו ויעברו מן העולם, ועם ישראל ירום ונשא וגבה מאד, בביאת המשיח במהרה בימינו, אמן ואמן.

ויש לנו תנאי דמסייעי להו, **רב שרירא גאון ורב האי גאון** (אוצר הגאונים פ"א דשבת עמ' 4-6), שכתבו שאין הלכה כמו רבי יוחנן שאמר שאדם לא יבקש צרכיו בלשון ארמית אא"כ יש מנין (שבת י"ב ע"ב), כי אנחנו לא מבקשים מהמלאכים אלא מהקב"ה, והוא שומע את כל השפות בעולם, "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו, כה' אלקינו בכל קראנו אליו" (דברים ד' ז'), ולכן אין שום בעיה בזה. ומלבד שככה כתבו הגאונים, גם הרמב"ם לא הזכיר את הדין הזה בכלל, וככה נוהגים בתימן על סמך הרמב"ם, וככה נוהגים בתונס ובג'רבה ובמרקו (לפני כמה שנים נדמה לי בשנת תש"נ, זקן אחד אמר לי שבמרקו נוהגים ככה. ורשמתי אצלי את זה). אבל אסור להגיד "ויעבור" בלי מנין, ולכן במקום להגיד "בדיל ויעבור" אומרים "אמן". למשל "רחמנא אדכר לך קיימיה דאברהם רחימא - אמן". וככה אנחנו נוהגים בזה. אמנם מי שיכול למצוא מנין אדרבה שיבורך, אבל אם לא מצא מנין חבל לדלג ולקטע את הסליחות, ועדיף שיקרא את הכל. והנה יש לנו נוסח בארמית "הארעוא" שכתוב בספרים לומר בליל שבת בביתו. ואפילו למאן דאמר שאסור להגיד בארמית בלי מנין, זה לא נקרא בלי מנין, כי באותה שעה של הסליחות יש עוד כמה אלפים שקוראים סליחות בכל מיני בתי כנסיות. (וע"ע בעלון מס' 29 אותיות א'-ו', ובחוברת אור תורה חשוון תשע"ח סימן כ"ב אות א').

"סעיד וסמין הוי לך"

כב. בסליחות יש מלה אחת שנפלה בה טעות, בכל הספרים כתוב: "רחמנא סעיד וסמין הוי לך", אבל סעיד וסמין פירושה בארמית נסעד ונסמך, והרי אנחנו לא מבקשים שהקב"ה יקבל סעד מאיתנו, אלא שתהיה אתה סועד אותנו, וא"כ צריך לומר **סעיד וסמין, שבארמית פירושו פעיל שנותן לנו עזרה**. ולכן לא אומרים סעיד וסמין אלא "סעיד וסמין הוי לך". (וע"ע בחוברת אור תורה תשרי תשס"ז סימן י"ד אות ג', וחשוון תשע"ח סימן כ"ב אות ד', ובעלון מס' 29 אות כ', ומס' 78 אותיות כ"ח-ל').

"אהוב למעלה ונחמד למטה"

כג. "אלול" יש בו כמה ראשי תיבות, כמו "אני לרודי ודודי ליי", "איש לרעהו ומתנות לאביונים". אבל יש רמז שאף אחד לא אמר אותו: הגמרא בברכות (י"ז ע"א) ובקדושין (ע"א ע"א) אומרת: "אהוב למעלה ונחמד למטה", כי לא די שאדם יהיה אהוב למעלה ועושה את כל המצוות כמו שצריך, אלא שיהיה גם נחמד למטה, וימשוך אנשים שיקיימו תורה ומצוות, שיאמרו: תראה איך מתנהג בן תורה, איך מתנהג תלמיד חכם, איך מתנהג אדם צדיק, זה נחמד למטה.

"כולנו בני איש אחד נחנו"

כד. אתם חושבים שכל הדורות הראשונים היו באותו טבע?! הנה אבן עזרא, הרמב"ם, הרמב"ן, הרשב"א והרלב"ג כל אחד בדעות שלו, אחד נוטה יותר לפילוסופיה ואחד נוטה יותר לפשט הגמרא ואחד נוטה יותר לקבלה, אבל כולם היו בידידות. אמנם לפעמים כועסים אחד על השני על מלה אחת, אבל לא היו מחרימים אחד את השני.



תוכלו לקבל ברכה או הנצחה בתאריך מיוחד שתבחרו בעמוד הלכה יומית בספר "שנה הלכות" הנדפס על ידי המוסדות.

תמורת 36 x 10 ט"ל הספר מופץ באלפי עותקים ומחולק חינם לבתי כנסת וישיבות בארץ ובחול.

לפרטים והרשמה - ישיבת "חכמת רחמים" 08-6727523 או בפלאפון: 052-7130554

אלפי הלכות פועלות היום להצלחתך



אשכול הכופר על פרשת השבוע

מתורתו של מורנו ורבנו מרן הגאון רבי רחמים חי חזויה הכהן זצוק"ל ראב"ד ג'רבא ומגדלי ראשי הישיבות שבה מתוך ספר "תורת רחמים"

פרשת ראה

מהראשון. ולזה אמר **כי פתוח תפתח** כמה פעמים כדי שתהיה מורגל בנתינת צדקה. וכן כתיב **והעבט תעביטנו וגו' נתון נתון תתן לו וגו' כנזכר לעיל.** (שם) **את ידך לוי: לוי לואו' כמו שאמרו רז"ל** (ב"ב שם) שהנותן מתברך בשש ברכות. וזה ג"כ רמז הכתוב בתתך לוי (ט"ו י').

(ט"ו, ח') **פתוח תפתח:** חדא לצדקה ממש וחדא לפתוח פיך לדבר על לבו לנחמהו (כמו שאמרו רז"ל ב"ב ט"ו ע"ב). (שם) **כי פתח תפתח וגו':** כמו שכתב הרמב"ם ז"ל (שמונה פרקים פ"ד אות ט'). (ועוד) אינו דומה מי שנותן אלף זוז לעני בבת אחת למי שנותן לו י' פעמים כל פעם מאה זוז שהשני יהיה מורגל בנתינת צדקה יותר

ילדי גאלה

לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה
בית נאמן לילדים מתוך שיעורו של מרן ראש הישיבה שליט"א

גליון 80

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן
079-9270505 שלוחה 23
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס
(נא לציין שם וטלפון)

א בתמונה?



ארכיון ע.ח.

לחצו
תספור

הלכה נאמנה

א. בחדש אלול יש לנו הספרדים סליחות מיוחדות ונפלאות. ובג'ר'בא בכל ימי שני וחמשי ואפלו בשבת יש סליחות אחרות [והם סליחות "שפתי נונות"]. וכן נהגו בלוב, והיום אין שם יהודים, ובג'ר'בא יש קמץ יהודים, אבל יש מושבים של יהודי לוב ויהודי ג'ר'בא שעוד ממשיכים בסליחות האלה ומגנים כל פעם סליחות אחרות, (והמנהג לומר סליחות בשבת הובא בטור בסמן תר"ב, שכן מנהג ספרד). אבל גם שאר הספרדים שאומרים כל לילה סליחות, זה מאד נפלא. וכתוב (בשער הפניות) שרבנו האר"י שהיה אשכנזי, היה קם כל לילה בחדש אלול לומר סליחות עם הספרדים.

ב. והרמב"ם (פרק ג' מהלכות תשובה) אומר שמנהג כל ישראל לקום לסליחות בעשרה ימי תשובה (ולא כתב לומר בכל חודש אלול, כי יש לו כלל בחבורו שהוא כותב רק דבר שקל ישראל נוהגים בו). והמנהג הזה לקום בעשרת ימי תשובה נשאר אצל האשכנזים, אבל כיון שחסר להם ארבעה לילות לסליחות, אז חכמי האשכנזים הוסיפו לפחות ארבעה לילות לפני ראש השנה לאמירת סליחות. (גליון 28 אותיות ב', ג', ה', ו').

ראיתי דבר נפלא, שמוזמן שנוולד רבי יהודה הלוי עד פטירתו לא הייתה שום גזרה בספרד, כי התפלות והפייטים שלו בטלו את כל הגזרות, כמו "תהלים" של דוד המלך (להבדיל). רבי יהודה הלוי נולד בשנת ארבעת אלפים תתל"ה (ככה ראיתי כתוב), ושמונה שנים לפני שהוא נולד הייתה גזרה נוראה בספרד, שאף חמש מאות משפחות נהרגו ביום אחד! והוא נפטר בסביבות שנת תתק"א, והמשט שנים אחרי כן הייתה שוב גזרה נוראה - גזרת "אלמואדחין", שסבבו ממנה הרמב"ם ואבן עזרא. וכמה קהילות נהרגו (והאבן עזרא כתב עליה קניה: "אה! רע יד על ספרד"). אבל כל ימי רבי יהודה הלוי היו שקט ושלום, ואמנם היו גזרות בצרפת ובאשכנז כגון גזרות תתנ"ו, וכו', אבל בספרד היה רגע גמור. והוא היה יועץ ורופא של המלך, ואיש נכבד בעמיו כי אז יהודי ספרד חיו כמו נסיכים, אבל למה זכה לדבר הזה? כי הוא ידע להמתיק את הדינים על ידי התפלות שלו.

כשאתה אומר בסליחות: "יה שמע אבינויה, המחלים פניה, אבינו לבניה, אל תעלם אזנה". "יה עם ממעמקים,

יקראו מרב מצויקים, אל נא תשיבם רקים, היום מלפניה". "ימחה היום חובם, ורצה כמו שי ניבם, ולך תכין לבם, וגם תקשיב אזנה" [שחבר פסוקים ושברי פסוקים, מספרים עם ראשי תבות של שמו "יהודה". אבל המלים כל כך פשוטות וכל כך נוגעות ללב, ואם תהיה גזרה (בי"מ) אתה קורא פייט של רבי יהודה הלוי וכל הגזרות נמחקות, רק שצדע לטעם אותם ולא נקרא אותם כ"מצות אנשים מלמדה". (גליון 29 אותיות י"ד, ט"ו).



היה לרבנו תם תלמיד - שמו רבנו אפרים שכתב פייט שנמצא גם אצל האשכנזים וגם אצל הספרדים: "אם אפס רבע הקון, אהל שכן אם רכון, אל נא נאבדה כי על כן, יש לנו אב זקון". ומה היפי שיש בפייט הזה? שכל בית מסתים בפסוק, ולפני רבנו תם כל פייטי האשכנזים לא היו עם פסוקים, אלא הפל היה רק חרוזים, עד שבאו חכמי ספרד ואמרו להם שזה לא יפה כל כך, אלא תקח פסוק - אפלו שנאמר על דבר אחר לגמרי, ותשתמש בו לפייט

שלך (ורבנו אפרים זה, מפרסם בהלכה בענין הפלל של "חתיכה נעשית נבלה", שהוא אומר: מתי אומרים חתיכה נעשית נבלה? רק בבשר בחלב בלבד, וזה קצת עמוק, ויש רבנו אפרים אחר שמזכר תמיד בספר המאור של הר"ה - רבנו זרחיה הלוי, והוא בא ממרוקו מעיר "קלעת חמאד", והרבה פעמים הוא משיג (מעיר) על הר"ה, והמאור מביא את דבריו).

פעם לפני ארבעים שנה מרן הרב עובדיה זצ"ל הסביר את זה, מה זה "אם אפס רבע הקון"? "קון" פירושו שתי תורים או שני בני יונה, שיש שמביאים לקרבו, כמו המצרע, ו"רבע הקון" פירושו שמוכרים את זה ברבע דינר (ויש מקור לזה במשנה בכריתות דף ח' ע"א), וזה הפניה: "אם אפס רבע הקון" - אם נגמר הקון ולא נוכל עוד להביא קרבנות, "אהל שכן" - אהל שה' שכן בו שזה בית המקדש, "אם רכון" - הוא התרוקן. הוא מתחנן "אל נא נאבדה, כי על כן יש לנו אב זקון" - מי זה "אב זקון"? זה אברהם אבינו, "ואברהם זקון" (בראשית פרק כ"ד פסוק א'). (גליון 78 אות כ"ג והערות 35-36).

חידה

חיבו לגנום על אך שאין בהם שום מלה.

(תשובה לחידה נמצאת בעלון הפוכה.)

פתרון החידות מהגליון הקודם:

פתרון החידה:

החכם סופר אמר "פרוץ פסטרני", כשראה את "ספר הפרית" שפטר אותו מלחבר ספר על עניני הסבע. **הזכה: יהונתן ג- בני ברק**

פתרון מי בתמונה:

הגאון רבי חננאל הכהן שליט"א ראש מוסדותינו הקדושים "חכמת רחמים", וראש הכולל הגדול בעולם "בית נאמן". **הזוכה: אליה זדה - צפת**

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 | בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (נא לציין שם וטלפון) | נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב



לבנה". תמיד נזכר את זה, לקוי לבנה באמצע החדש, ולקוי חמה בתחלת החדש. (גליון 123 אות ב').

ב. רבי יהושע בעז הוא שסדר "שליטי הגבורים" על הר"ה, ועשה גם "עין משפט, נר מצוה, תורה אור, ומסרת הש"ס" [שעל גליון הגמרא]. היה ממגדלי ספרד ואחר כך עבר לאיטליה, ושם חבר פנייה ספרים. (גליון 78 הערה 13).

לכו נגד עובדי השמש יש לקוי חמה, להראות שהלבנה שמקבלת אור מהחמה היא מכסה אותה, "והוא השולח אליה עבד מעבדיה, גמול חסדיה, להסתי אורה, ולכרות מפלצתה, ויסרה מוגבירה", שהחמה תהיה מכסה וכבר לא תהיה גברת. ולקוי לבנה זה הפוך, כי באמצע החדש המרחק בינה ובין השמש הוא מאה ושמונים מעלות, ולכן היא מוארת כלה, אבל אם פדור הארץ יבוא באמצע, הרי כסה מהלבנה את השמש, וממילא השמש שולחת את קרני האור שלה, והלבנה תהיה חשוכה. וזה "לקוי

א. תמיד "לקוי חמה" בא בראש החדש, ו"לקוי לבנה" בא באמצע החדש. למה לקוי חמה בתחלת החדש? כי אז הלבנה מתחת השמש, חצייה מואר וחצייה חשוך והחצי המואר פלו למעלה מתחת השמש, ולכן לא רואים אותה, ולפעמים היא נוטה קצת לכאן ולכאן, אבל לפעמים היא מתחת השמש עד שמכסה את כל השטח של השמש מעינינו, ואנחנו לא רואים אותה. למה בא הלקוי הזה? **רבי שלמה בן גבירול** כותב ב"כתר מלכות" שזה בגלל שיש הרבה עובדי עבודה זרה, עובדי שמש ועובדי לבנה,

שור: הרה"ג ר' שמואל עידן שליט"א